

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Nieuwsflits

Eén tegen eenzaamheid

Nummer 2, 21 december 2018

Eenzaamheid komt vaker voor dan we denken en heeft grote gevolgen voor de kwaliteit van leven. Ongeveer de helft van Nederland geeft aan zich eenzaam te voelen. Bij ouderen boven de 75 jaar komt eenzaamheid nog veel vaker voor. Nu zijn het zo'n 700.000 ouderen die zich eenzaam voelen, maar als we niets doen zijn dat er in 2030 meer dan een miljoen. Tijd dus om in actie te komen. Het doel van het programma Eén tegen eenzaamheid is de trend van eenzaamheid onder ouderen te doorbreken. Deze nieuwsflits houdt u op de hoogte van de voortgang van het programma.

Het programmateam Eén tegen eenzaamheid wil u bedanken voor uw inzet tegen eenzaamheid, u fijne dagen wensen waarin we zowel betekenis toekennen aan onze eigen gevoelens en wensen én een ander in het licht zetten. We hopen op een nieuw jaar waarin we met elkaar waardevolle stappen gaan zetten om eenzaamheid te verminderen.

Inhoud

- [Landelijk actieprogramma Eén tegen eenzaamheid](#)
- [Dankwoord Coalitie Erbij](#)
- [Week tegen Eenzaamheid 2019](#)
- [Nationale Coalitie tegen Eenzaamheid](#)
- [Lokale aanpak tegen eenzaamheid](#)
- [Decentralisatieuitkering](#)
- [Wetenschappelijk Adviescommissie – Hoe stellen we eenzaamheid nu vast?](#)
- [Initiatieven uitgelicht – UP!Nederland en Alles voor Mekaar](#)
- [Interessante documentaires en tv-momenten](#)
- [Verdere informatie](#)

Landelijk actieprogramma Eén tegen eenzaamheid

De eerste voortgangsrapportage van het [actieprogramma Eén tegen eenzaamheid](#) is op 20 december 2018 aangeboden aan de Tweede Kamer. U kunt de stukken [hier](#) lezen.

Dankwoord Coalitie Erbij

Tien jaar heeft Coalitie Erbij het onderwerp eenzaamheid op de kaart gezet. Op 4 december 2018 heeft Coalitie Erbij bekendgemaakt te stoppen met de activiteiten en de taken, kennis en kunde over te dragen aan het programma Eén tegen eenzaamheid. Wij zijn Coalitie Erbij zeer erkentelijk voor het werk dat zij gedaan heeft in de afgelopen tien jaar.

Week tegen Eenzaamheid 2019

De Week tegen Eenzaamheid is dé week dat in het gehele land partijen activiteiten organiseren om eenzaamheid te agenderen en vooral ook te laten zien wat je er (met elkaar) aan kan doen. Zodat iedereen alvast met de eigen voorbereidingen kan starten: de Week tegen Eenzaamheid zal in 2019 plaatsvinden van 1 t/m 8 oktober.

Nationale Coalitie tegen Eenzaamheid

De Nationale Coalitie tegen Eenzaamheid (NCTE) is een landelijke publiek-private beweging die het voortouw neemt bij het doorbreken van de trend van eenzaamheid onder ouderen. 65 instellingen, bedrijven en/of organisaties die met ouderen in contact komen, hebben zich al aangesloten. Deelnemers van de NCTE leveren vanuit hun eigen core business een bijdrage aan de vermindering van eenzaamheid onder ouderen. Zij worden uitgedaagd om te komen tot uitdagende, onorthodoxe, praktische activiteiten, onverwachte samenwerkingen en het creëren van kruisverbanden.

Criteria deelname

- Deelnemers zijn in het hele land actief en/of hebben een landelijke uitstraling waardoor ouderen uit het hele land hun vestigingen bezoeken
- Medewerkers en vrijwilligers van de deelnemers komen in contact met ouderen
- Deelnemende partijen zijn bereid om voor minimaal 3 jaar de handen ineen te slaan om de trend van eenzaamheid te keren

Deelnemers

- Naast landelijke zorg- en welzijnsinstellingen zijn het deelnemers die met ouderen in contact komen zoals bedrijven, culturele- en religieuze instellingen, gemeenten en maatschappelijke organisaties. Een aanjaaggroep wordt benoemd als katalysator van de beweging en zal themagericht georganiseerd zijn

Thema's

- De deelnemers worden gegroepeerd rond thema's gelieerd aan eenzaamheid zoals: vitaliteit, contact, zingeving, technologie en armoede

Afgelopen september is minister De Jonge bijeengekomen met ouderen, bedrijven, gemeenten en maatschappelijke organisaties om te verkennen wat zij zelf kunnen en willen doen tegen eenzaamheid onder ouderen. Op 12 februari 2019 komen vertegenwoordigers van landelijke partijen wederom bijeen om de beweging een stap verder te brengen.

Bent u een organisatie met landelijk bereik en heeft u een aanpak tegen eenzaamheid voor ouderen? Neem dan contact op met kwartiermaker [Fred Beekers](#) voor een verkennend gesprek over deelname aan de Nationale Coalitie tegen Eenzaamheid.

[Terug naar boven](#)

Lokale aanpak tegen eenzaamheid

Lokale coalities vormen de spil van de aanpak tegen eenzaamheid omdat lokale organisaties daar de samenwerking vinden voor een gezamenlijke aanpak op eenzaamheid. We streven naar een lokale aanpak en coalitie in elke gemeente.

Programma-ambassadeurs bezoeken gemeenten door heel Nederland

Om de lokale politiek nauw aan te laten sluiten bij het programma zijn de ambassadeurs [Eric van der Burg](#) en [Marianne van den Anker](#) op pad langs wethouders. Zij merken dat het enthousiasme onder wethouders groot is. Wethouders zijn vaak lokaal al actief om van het bespreken en aanpakken van eenzaamheid een prioriteit te maken. Men wil samen aan de slag om beter te begrijpen hoe een ingewikkeld probleem als eenzaamheid werkt en wat echt het verschil maakt bij het doorbreken van eenzaamheid.

Eric en Marianne kunnen gemeenten alles vertellen over het actieprogramma en hoe gemeenten mee kunnen doen met een lokale aanpak tegen eenzaamheid. De ambassadeurs halen daarnaast concrete vragen op uit de praktijk. Daarbij gaat het om vragen als: 'Hebben ontmoetingsplekken echt zin en op welke manier dan?', 'Hoe kunnen we vrijwilligers het beste ondersteunen?', 'Wat kunnen we het beste doen als eenzaamheid maar een van de problemen is waar ouderen mee kampen?'.

De volgende gemeenten hebben zich op dit moment aangesloten: Amersfoort, Amsterdam, Almelo, Almere, Apeldoorn, Baarn, Capelle aan den IJssel, Castricum, Delft, Den Haag, Deventer, Doesburg, Dordrecht, Ede, Enschede, Groningen, Gooise Meren, Gorinchem, Gouda, Heerlen, Hengelo, 's-Hertogenbosch, Helmond, Hilversum, Hollands Kroon, Hoorn, Leeuwarden, Leiden, Lelystad, Maastricht, Nijmegen, Panningen, Roermond, Roosendaal, Rotterdam, Schiedam, Terneuzen, Tilburg, Utrecht, Venlo, Westerveld, Zaanstad, Zoetermeer, Zuidplas, Zwolle.

Staat uw gemeente er niet tussen en wilt u zich ook aansluiten bij het landelijk programma? Neem dan [contact](#) op.

Ondersteuning bij de lokale aanpak tegen eenzaamheid

We ondersteunen bij het (verder) vormgeven van een lokale aanpak/coalitie door het beschikbaar stellen van een toolkit en adviseurs.

Toolkit

In de [toolkit](#) staan producten die lokale coalities in kunnen zetten. Bijvoorbeeld het meldpunt 'signaleren van eenzaamheid en isolement'. Doel ervan is voorkomen dat Nederlanders in een sociaal isolement raken. Het is een digitaal signaleringssysteem waar signalen bij elkaar gebracht kunnen worden. Het kan ingezet worden door zowel burgers, ondernemers, vrijwilligers als professionals. Lees [hier](#) meer.

Adviseurs

In het kielzog van de ambassadeurs gaan adviseurs samen met lokale coalities aan de gang om beweging, vernieuwing en verbreding te krijgen in de coalities. De adviseurs werken in partnerschap samen met de lokale partijen en kunnen door de gemeente naar eigen keuze en behoefte ingezet worden. Op dit moment zijn er 12 adviseurs aan het programma verbonden.

Afbeelding: team lokale aanpak

We stellen het team graag aan u voor (v.l.n.r.):

Bovenste rij

- Mascha Egberts | Haarlemmerolie bij complexe vraagstukken | Pragmatisch en oplossingsgericht
- Anke de Haan | Sociaal ondernemer | Van visie naar resultaat
- Monique Wolfkamp | Bruggenbouwer met 'beschaafd lef' | Netwerken en marketing

Middelste rij

- Jacob Jan Feenstra | Kwartiermaker Centrum tegen Eenzaamheid
- Martha Talma | Van onderzoek naar actie | Professionals beter maken
- Anke van Beckhoven | Bouwen en ontwerpen samen met inwoners | Eenzaamheid en fysiek domein
- Han Riksten | Programmatisch en oplossingsgericht werken | Sociale teams en ouderen
- Monique Postma | Zakelijk-strategische insteek met een hands-on aanpak
- Tim van der Meij | Programmamedewerker Centrum

Onderste rij

- Hugo van den Beld | Vernieuwende ideeën naar duurzaam resultaat | 25 jaar 'ouderen domein'
- Lydia Meijerink | Innovatie en verbinding | Analytisch vermogen met stevige kennis van de inhoud
- Willie Oldengarm | Vernieuwen met energie | Specialist integrale ouderenzorg
- Milanne Mulder | VWS beleidsadviseur lokale aanpak
- Pieter Severijns | Sociaal en pragmatisch | Ondernemen in de zorg

Op de foto ontbreekt: Ewout Bückmann | Strategisch procesbegeleider | Businesscases sociaal domein.

[Terug naar boven](#)

Decentralisatieuitkering

Zestien gemeenten krijgen een decentralisatieuitkering voor het aanpakken van eenzaamheid. Het gaat hier om de gemeenten waar, op basis van gegevens van het RIVM, het probleem rond eenzaamheid het grootst is. Alle gemeenten hebben aangegeven zich aan te sluiten bij het programma Eén tegen Eenzaamheid en inzet te plegen op het doorbreken van de trend. U vindt de bekendmaking van deze decentralisatieuitkering in de [decembercirculaire](#).

Wetenschappelijke Adviescommissie – Hoe stellen we eenzaamheid nu vast?

We vroegen prof. dr. Jenny Gierveld, lid van de Wetenschappelijke Adviescommissie, om een korte blik op: 'Hoe stellen we eenzaamheid nu vast?'

'Eenzaamheid is een persoonlijke beleving, waarbij het aantal of de kwaliteit van de contacten met andere mensen niet voldoet aan je wensen. Van buitenaf is niet te zien of iemand eenzaam is. Willen we weten of iemand eenzaam is, dan zijn we aangewezen op informatie van de persoon zelf. Vermoeden we dat iemand uit onze omgeving eenzaam is en willen we iets betekenen voor deze persoon, dan zouden we deze moeten uitnodigen om eens samen te zitten. Een gesprek kan duidelijk maken hoe iemand zich voelt. Je vraagt liever niet rechtstreeks of iemand eenzaam is.

Is er geen mogelijkheid of geen tijd om eenzaamheid spontaan boven tafel te krijgen, dan moeten we een directe vraag gebruiken zoals: 'Voelt u zich wel eens eenzaam?'. Er zijn nadelen aan het gebruik van zo'n vraag. Misschien wordt het woord eenzaamheid niet goed begrepen en verward met 'alleen zijn'. Een bezwaar is ook dat het woord eenzaam in de vraag voorkomt; mensen zullen niet snel toegeven dat zij eenzaam zijn (taboeonderwerp). Een ander bezwaar is dat een enkelvoudige vraag wordt gesteld om iets te weten te komen over het complexe verschijnsel eenzaamheid.

Met een serie vragen kunnen we een nauwkeuriger beeld van eenzaamheid verkrijgen. In Nederland wordt veelal gebruik gemaakt van 11 uitspraken, de eenzaamheidsschaal die ik met studenten heb ontwikkeld. Voorbeelden van de uitspraken: 'Ik mis een echte goede vriend of vriendin' en 'Er zijn genoeg mensen op wie ik in geval van narigheid kan terugvallen'. De antwoorden op de uitspraken worden verwerkt tot een meetlat die loopt van 0 (niet eenzaam) tot 11 (zeer ernstige eenzaam). Dit meetinstrument is ontwikkeld voor gebruik in wetenschappelijk onderbouwd grootschalig onderzoek.' JG.18.12.01

Initiatieven uitgelicht – UP!Nederland en Alles voor Mekaar UP!Nederland

De behoefte aan zingeving onder ouderen blijkt groot. UP!Nederland biedt verschillende podia aan om het erover te hebben: In Je Uppie, Up!Talkshow en UP!Symposium.

In Je Uppie

In je Uppie haakt aan bij koffieochtenden in de buurt en staat voor een open en ontspannen gesprek, waarbij gesproken wordt over belangrijke onderwerpen die ertoe doen als je ouder wordt. Centraal staan thema's die normaal gesproken niet zo vaak aan de orde komen, zoals spijt, eenzaamheid, rouw, afscheid of familie. Een luisterend oor aan tafel biedt herkenning, inspiratie en steun, zo merken ze bij [UP!Nederland](#).

UP!Talkshow

UP!Talkshow biedt een combinatie aan van gesprek, show en wetenschap en gaat in op thema's die ertoe doen als je ouder wordt. Met cultuur erbij omdat kunstenaars in staat zijn om je ziel te raken. Met wetenschappers erbij omdat ze specifiek onderzoek gedaan hebben. Met gewone mensen, uiteraard, omdat hun verhaal zo indrukwekkend is. De volgende Talkshow is op 28 januari 2019 met als thema '[Nu het nog kan](#)'.

UP!Symposium

Op 23 november jl. vond het UP!Symposium plaats in Leeuwarden. Het programma Eén tegen eenzaamheid heeft hier een bijdrage aan geleverd. Kwartiermaker Fred Beekers nam plaats in een panelgesprek. Een mooi verslag is [hier](#) te vinden.

Stichting Alles voor Mekaar

Alles voor Mekaar is een inwonersinitiatief ter ondersteuning van eenzame inwoners van de gemeente Heusden. Voor en door inwoners, georganiseerd in een professioneel netwerk van actieve inwoners.

Afbeelding: Wimke Schuurmans, programmamanager Eén tegen eenzaamheid, en initiatiefnemers Alles voor Mekaar: Bas Groenendijk en Alexander van Weert

De mensen achter Alles voor Mekaar vinden eenzame en kwetsbare inwoners met een hulpvraag via de Alles voor Mekaar-antwoordkaart: hét signaleringsmiddel voor alle inwoners, ondernemers, medestanders, professionals in de gemeente. Daarmee kunnen zij Alles voor Mekaar verzoeken om hulp te bieden. Dit doen de vrijwilligers van Alles voor Mekaar kosteloos, snel, vertrouwd en veilig. Na ontvangst van de tip komt Alles voor Mekaar binnen 48 uur in actie door letterlijk bij de voordeur aan te bellen en hulp aan te bieden. Zij stellen de vraag: 'Mogen wij u helpen?', 'Mogen wij u WEL STOREN?'.

Wat opvalt aan het initiatief is de doeltreffende wijze waarop gesignaleerd wordt. Bas Groenendijk: 'Om kwetsbare groepen te kunnen helpen, zullen ze eerst gelokaliseerd moeten worden want zelf stellen zij moeilijk de hulpvraag.' Verder springt de sticker 'Ik help mijn buurt' in het oog. Supporters van Alles voor Mekaar maken zich kenbaar in de buurt door de sticker achter het raam te plakken. Zo geven ze aan dat zij openstaan om buurtgenoten te helpen. Een drempelverlagende manier om een goede buur te kunnen zijn en vermoedelijk van positieve invloed op sociale cohesie in de straat, wijk, buurt.

Op deze manier probeert Alles voor Mekaar de beweging op gang te brengen dat het weer normaal is om naar elkaar om te kijken. Meer over het initiatief vindt u [hier](#).

Interessante documentaires en tv-momenten

- *VWS Publiekscampagne eentegeneenzaamheid* op tv en radio. De publiekscampagne 'iedereen kan iets doen tegen eenzaamheid' is in september gestart en wordt in de maand december herhaald. De campagne is gericht op het algemeen publiek met als boodschap: iedereen kan iets doen tegen eenzaamheid. Mocht u vragen hebben over de campagne, neem dan contact op met [Leonie Keinhorst](#).
- [Kerstfeest in de Stad](#) is een muzikaal kerstevanement van de EO en wordt op eerste Kerstdag uitgezonden om 20.20 uur op NPO1. Opnamen waren op 9 december in Rotterdam.
- [Documentaire Goede Buren](#). *Goede Buren* is een documentaire over burgerschap, samenleven, eenzaamheid en ouder worden: een urgent en complex sociaal-maatschappelijke thema, dat uitnodigt tot discussie en vragen. Wie zal er later voor mij zorgen? En wat doe ik zelf eigenlijk voor mijn burens? Kijkend naar de documentaire wil je in actie komen, maar zie je tegelijkertijd ook de dilemma's van die actie: waar ligt de grens tussen vrijwillige en professionele hulpverlening? En is er eigenlijk wel een oplossing voor eenzaamheid? Vanaf 14 februari te zien in filmtheaters.
- Bij talkshow Pauw vertellen Hans van der Togt, Lydia Waal en Marina Barink over hun ervaringen met eenzaamheid. Bekijk het fragment over eenzaamheid [hier](#).
- Eenzaamheid onder Wmo-gebruikers neemt toe: luister [hier](#) naar het fragment op NPOradio1
- Lokale aanpak Den Helder: klik [hier](#) voor een korte impressie van het project tegen eenzaamheid.
- Landelijke conferentie Meer Veerkracht, Langer Thuis, datum 22 januari 2019. FNO financierde het afgelopen jaar met dit programma meer dan honderd initiatieven gericht op alleenstaande ouderen. Klik [hier](#) voor meer informatie.

Verdere informatie

Website Eén tegen eenzaamheid

Wilt u meer weten over wat u zelf kunt doen tegen eenzaamheid, welke goede initiatieven er zijn om eenzaamheid tegen te gaan, wat er op lokaal en landelijk niveau gebeurt? Kijk dan op de website [Eén tegen eenzaamheid](#).

Nieuwsflits

Wilt u meer weten over de voortgang van het landelijk actieprogramma Eén tegen eenzaamheid? Wilt u op de hoogte blijven van het laatste nieuws? Meld u dan [hier](#) aan voor de nieuwsflits. De nieuwsbrief Eén tegen eenzaamheid verschijnt ongeveer 6 keer per jaar.

[Terug naar boven](#)

Colofon

Afzender	Frequentie	Privacy Statement	Aan- of afmelden
Het actieprogramma Eén tegen eenzaamheid valt onder het ministerie van VWS. Heeft u vragen? Stuur een e-mail .	De nieuwsflits Eén tegen eenzaamheid verschijnt ongeveer 6 keer per jaar.	Om u de nieuwsflits te kunnen sturen verwerken wij uw naam, e-mailadres en eventueel organisatie. Uw gegevens worden bij afmelding na maximaal 1 maand verwijderd. Voor meer informatie leest u in het privacy	Wilt u deze nieuwsflits niet meer ontvangen? Meld u dan nu af .

		<u>statement</u> van het ministerie van VWS.	
--	--	--	--

[Terug naar boven](#)

